

Aloite: Saamelaisten oikeuksien edistäminen

Suomessa elää Euroopan Unionin ainoa alkuperäiskansa, saamelaiset. Saamelaisten alkuperäiskansa-asema on vahvistettu Suomen perustuslaissa. Alkuperäiskansan määritelmä sisältyy kansainvälisen työjärjestön ILO:n sopimukseen numero 169, jonka mukaan itsenäisissä maissa asuvia kansoja pidetään alkuperäiskansoina, kun he polveutuvat väestöstä, joka maan valloituksen tai asuttamisen aikaan asui maassa tai sillä maantieteellisellä alueella, johon maa kuuluu. Suomessa on noin 10 000 saamelaista, joista yli 60 % asuu kotiseutualueensa ulkopuolella.

Vaikka saamelaisten asemassa on tapahtunut edistystäkin, tuo nyky-yhteiskunta myös monia haasteita. Saamelaisten on hankalaa pitää kiinni kulttuurille ominaisista perinteisistä elinkeinoista, kuten poronhoidosta, kalastuksesta, metsästyksestä ja kalastuksesta sekä kulttuurista, kielestä ja identiteetistä. Esimerkiksi ilmastonmuutos ja kaivannaisteollisuus haastavat saamelaisten elinoloja ja heikentävät saamelaisten edellytyksiä vahvistaa ja kehittää kulttuuriaan.

Yksi Suomen politiikan keskeisiä tavoitteita on ollut ihmisoikeuksien toteutuminen. Suomella on pitkään ollut korkea profiili esimerkiksi YK:n, ILO:n ja EU:n roolin vahvistamisessa ihmisoikeuksien edistämisessä. Suomi ei kuitenkaan ole ratifioinut ILO:n sopimusta 169, joka koskee alkuperäiskansojen oikeuksia. ILO 169-sopimuksen ratifiointi vahvistaisi saamelaisten oikeutta omaan kieleen ja oman kulttuurin säilyttämiseen ja kehittämiseen. Se lisäisi saamelaisten kulttuuri-itsehallintoa ja oikeutta vaikuttaa asioihin saamelaisalueella, kuitenkin vaikuttamatta maa- ja vesialueiden omistusoikeuksiin. ILO on useasti todennut, että sopimuksen ratifiointi ei sinänsä johda maa- ja vesialueiden omistusoikeuksien muuttamiseen.

Suomen, Norjan ja Ruotsin valtiot neuvottelevat parhaillaan Pohjoismaisesta saamelaissopimuksesta tavoitteenaan saada neuvottelut päätökseen 2017 helmikuuksi, jolloin Trondheimissa juhlitaan Pohjoismaisen saamelaisyhteistyön 100-vuotista taivalta. Pohjoismainen saamelaissopimus on tärkeä saamelaisten oikeuksien hyväksymisen, vahvistamisen ja varmistamisen vuoksi sekä saamelaisyhteisöjen välisen yhteistyön edistämiseksi yli valtionrajojen. Sopimuksen tavoitteena on luoda saamelaisten oikeusasemaa koskeva yhdenmukainen sääntely. Sopimus määräisi muun muassa saamelaisten itsemääräämisoikeudesta, yhteistyöstä saamelaiskäräjien ja valtioiden välillä, saamelaisten kulttuurillisista ja kielellisistä oikeuksista sekä elinkeinojen harjoittamisesta.

Saamelaisten oikeusaseman vahvistaminen ja saamelaisia koskevan lainsäädännön selkeyttäminen on edellytys sille, että pitkään jatkuneet kiistat saadaan ratkaistua.

Sosialidemokraattiset nuoret ry ja Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry esittävät SDP:n puoluekokoukselle seuraavaa

SDP vaatii, että Suomen täytyy noudattaa ihmisoikeuksia myös kotimaassa. SDP kannattaa ILO 169 -sopimuksen ratifointia sekä edistää Pohjoismaisen saamelaisopimuksen ratifoinnin edellyttämien muutoksien nopeaa toimeenpanoa.